

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Mesečna priloga: „SLOVENSKI TEHNIK“.

Izhaja vsaki dan
tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj
Posamične številke se prodajajo po 3 avč. (6 stotink)
v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici,
Kranju, St. Petru, Sežani, Novejšini, Sv. Luciji, Tolmini,
Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd.
CENE OGLASOV se računajo po vrstah (široke 73 mm, visoke
2 1/2 mm); za trgovinske in obrtne oglase po 20 stotink;
za osmrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov
po 50 stot. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 5 K, vsaka na-
daljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa
po 40 stot. — Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave
„Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Naročnina znaša
za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na
naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira.
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredniški list. Nefrankovana
pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.
Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom)
Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik
konsorcijski list „Edinost“. — Natanilica tiskarna konsorcijska
lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
Poštno-branični račun št. 841.652.
TELEFON štov. 1157.

BRZJOJAVNE VESTI.

Sklicanje deželni zborov.

DUNAJ 18. (Koresp. biro) je zvedel, da bo jutri v „Wiener-Zeitung“ in državnem zakoniku objavljen cesarjev patent, s katerim bodo deželni zbori gornjeavstrijski, štajerski in tržaški sklicani na zasedanje za 25. t. m.

Goriški deželni zbor.

GORICA 18. Po slovesni službi božji v metropolitanski cerkvi ob 10. uri predpoludne je bil odprt deželni zbor. Deželni glavar vit. Pajer je pozdravil poslance v italijanskem in slovenskem jeziku. Omenil je zelo važnega dogodka za državo, namreč splošno volilno pravico za državni zbor ter delovanja deželnega zbora v minoletem letu. Spomnil se je tudi umrlega nadvojvode Otona. Zbornico je pozdravil tudi zastopnik vlade dvorni svetnik grof Attems v italijanskem in slovenskem jeziku. Izrazil je nado da reši deželni zbor različne predloge na splošno zadovoljnost, izlasti načrte, izdelane od deželnega odbora glede zdravstvene in stavbene deželne uredbe. Potem je bil zaprišežen knez nadškof Sedej, ki je privikal prišel v zbornico. Ko je deželni glavar napovedal dnevni red za prihodnjo sejo, ki bo danes zvečer, je zaključil slovesno otvoritveno sejo.

GORICA 18. Deželni glavar se je početkom današnje večerne seje spominjal bivšega deželnega poslanca dr. Josipa Abrama. Nato se je vršila volitev in konstituiranje posamičnih deželnozbornih odsekov. Od predlog deželnega odbora je bil v prvem in drugem čitanju vsprejet zakonski načrt glede pokončevanja poljskih miši, drugi zakonski načrti so bili izročeni posamičnim odsekom. Deželni zbor je odobril več prekoračenj stroškov pri deželnih gradnjah. Konečno je posl. Egger prečital interpelacijo na ministra vanjih stvari, z vprašanjem, zakaj da ni bil zakon proti razširjanju pelagije še do sedaj predložen v najvišje potrditve, akoravno je predmet največje važnosti. Prihodnja seja v sredo ob 5. uri popoldne.

Solnograški deželni zbor.

SOLNOGRAD 18. Posl. Stelzl in tovariši so z ozirom na izjavo ministrskega predsednika od 7. julija 1906 stavili nastopni predlog: Deželni zbor smatra za svojo dolžnost zahtevati od državne vlade, da dobi nemudoma in odločno v kratkem času od Ogrske obvezujočo izjavo glede podlage za pravična pogajanja radi nagodbe. Ako bi se pa to vsled vedenja Ogrske izjalovilo, naj pripravi popolno gospodarsko ločitev od Ogrske na način, da se novemu parlamentu predloži že načrte o popolni ločitvi od Ogrske z vsemi tozadavnimi zakonskimi načrti glede armade, zastopstva na zunaj in gospodarskih odnošajev. Predlog je bil izročen ustavnemu odseku.

Predarlski deželni zbor.

BREGENC 18. Predarlski deželni zbor je danes pričel zopet svoje delovanje.

Češki deželni zbor.

PRAGA 18. Deželni zbor je razpravljal o predmetih lokalne narave. Med predlogi in interpelacijami, prečitanimi koncem seje, se nahaja tudi interpelacija posl. Iro in tovarišev glede nezakonite uporabe češkega jezika na več kazenskih razpravah pri okrožnem sodišču v Hebu. Prihodnja seja v petek.

Ogrska državna zbornica.

BUDIMPEŠTA 18. Trgovinski minister Kešut je izjavil, da je popolnoma izmišljena

vest nekega budimpeštanskega lista, po kateri bi on oziroma stranka neodvisnosti imela kaj opraviti s tem, da bi bivši voditelj trgovinskega ministerstva Vörös imel prevzeti ministrsko predsedstvo. Posl. Hodza (Slovak) je nato v polemiki proti sobotni interpelaciji nekega poslanca izjavil, da ni nikdar napadal Madjarstva, ampak da je vedno le zahteval, naj se ne ovira uporabe slovaškega jezika in razvoja slovaške kulture. Nato je zbornica prešla na dnevni red. Razpravljala je več imunitetnih stvari, tekotom razprave je bila razveljavljena imuniteta posl. Mihalyi-ja (Romuna). Istotako je zbornica brez debate vsprejela predlog imunitetnega odseka, da se razveljavi imuniteta posl. Lengyela.

V specialni debati o zakonu glede zavarovanja proti neizgledam in boleznim je pri § 1. govoril državni tajnik Szterenyi, pobijal različne predloge ter izjavil, da ne more priporočati, da bi se v kategorijo delavcev vsprejelo časnikiarje, kakor je to priporočal neki govornik, ki spadajo vač k duševni aristokraciji, dokler se pod to kategorijo vsprejme širši slojev prebivalstva.

Kar se tiče vprašanja, o karerem se je mnogo govorilo, da bi se v predlogu vsprejelo tudi poljske delavce, je državni tajnik Szterenyi izjavil, da bi bila to pogreška, da se vsprejme v predlogu poljske delavce in kmetsko služničad, ki žive pod vsemi drugimi razmerami. Konečno se je državni tajnik zahvalil časnikiarstvu, ki je o vprašanjih, nahajajočih se na dnevnem redu razpravljalo objektivno in dostojno. Sicer vlada sedaj neka časnikiarstvu neprijazna struja, morda pa brez vzroka, kajti radi napak posamičnikov ni smeti obsojati skupno časnikiarstvo. (Živahna pohvala.) Nato je bila razprava prekinjena in odgodbjena na jutri.

Dvorni svetnik Pacold.

PRAGA 18. Včeraj je tukaj umrl dvorni svetnik Pacold, bivši profesor na češki tehniški visoki šoli.

Ministrski predsednik Wekerle na Dunaju.

BUDIMPEŠTA 18. „Ogrski biro“ poroča z Dunaja: Semkaj je došel ministrski predsednik dr. Wekerle, da se posvetuje z avstrijsko vlado v stvari nagodbe.

DUNAJ 18. Z ozirom na zvezo, ki obstoja med postopanjem ogrske zbornice z ogrskim carinskom tarifom in trgovinskimi pogodbami ter pogajanja za nagodbo, sta se danes oba ministrska predsednika posvetovala o položaju. Ti razgovori še niso dovršeni ter se bodo v prihodnjih dneh zopet nadaljevali.

Vremensko poročilo za Primorsko.

DUNAJ 18. Večina ma jasno, zmerni vetrovi, po noči hladno, po dnevu milo.

Župan dr. Lueger.

DUNAJ 18. Zdravstveno stanje župana dr. Luegerja se boljša. Župan je vso noč prespal.

Princesinja Klementina Koburška.

BUKAREŠT 18. Romunski kraljevi dvor bo na pogrebu princesinje Klementine na Dunaju zastopal prestolonaslednik Ferdinand.

BEROLIN 18. Cesar Viljem je pooblastil nemškega poslanika na dunajskem dvoru grofa Wedela, da ga zastopa na pogrebnih slavnostih princesinje Klementine na Dunaju. Pri pogrebu v Koburgu bo pa cesarja zastopal princ Friderik Leopold Pruski.

DUNAJ 18. Cesar je za pokojno princesinjo Klementino odredil 12 dnevno dvorno žalovanje, ki prične v sredo 20. t. m.

Obsojen urednik.

BUDIMPEŠTA 18. Pred porotnim sodiščem se je danes vršila tiskovna pravda, ki jo je baron Dezider Banffy naperil radi obrekovanja in žaljenja časti proti glavnemu uredniku „Az Ujsaga“ Edmundu Gajaryi-ju. Porotniki so obtoženca spoznali krivim žaljenja časti, nakar ga je sodišče obsodilo v globo 1600 K. Pri tem je sodišče vzelo kakor olajšilno okoliščino dosedanje neomadeževanost obtoženca.

Grof Ludovik Apponyi obolev.

BUDIMPEŠTA 18. Dvornemu maršalu grofu Ludoviku Apponyiju je včeraj zaprlo sapo. Pozvani profesorji so mu puščali kri, nakar mu je odleglo. Vendar je stanje dvornega maršala opasno.

BUDIMPEŠTA 18. (Ogr. biro) poroča z Dunaja: Dvorni maršal grof Apponyi, ki je pred desetimi dnevi obolev za influenco ter se je že počutil bolje, je zopet obolev. Ker so prišle vmes komplikacije, je postalo stanje grofa opasno.

Pogreb Carducci-ja.

BOLONJA 18. Radi pogreba pesnika Carducci-ja, ki se je vršil danes, je že od ranega jutra po mestu živahno. Hiša, v kateri je pesnik umrl, je bila ovita v črtno. S številnih hiš vihralo črne zastave. Prodajalnice so zaprte, ulična železnica je opoludne ustavila promet. Po vseh ulicah, koder se je sprevod pomikal, so bile svetilke črno ovite. Ogromna množica ljudstva je po ulicah tvorila špalir. Grof Turinski, ki zastopa na pogrebu italijanskega kralja, se je takoj po svojem prihodu podal v hišo žalosti ter je izrazil rodbini pokojnega pesnika kraljevo sožalje. Ob 2. uri se je pričel pogrebni sprevod pomikati. V sprevodu so bili zastopniki oblastni, odposlanstva profesorjev in dijakov, mestnih zastopstev, številnih društev in korporacij. Prišle so tudi čete z zastavami vendar brez godbe. Sprevod se je tiho premikal po ulicah. Ko se je mrtvaški voz približal, se je množica spoštljivo odkrila. Ob obeh straneh mrtvaškega voza so korakali dijaki; vozu so sledili grof Turinski, minister Rava, predsednika senata in zbornice in mnogo članov obeh zbornic, generali in admirali ter načelniki oblastni. Enajst voz z venci je zaključilo sprevod, ki je bil dolg 2 kilometra. Ob mestni meji se je sprevod razšel, dočim se je mrtvaški voz z mnogimi kočijami podal na pokopališče, kjer se je vršil pogreb. Cenijo, da je na ulicah tvorilo špalir 100.000 ljudi.

Profesor Justin.

HAMBURG 18. Včeraj je umrl Justin, profesor starih jezikov na tukajšnjem vseučilišču.

Otvoritev nemškega državnega zbora.

BEROLIN 18. Državni zbor odprl jutri osebno cesar Viljem.

Črnogorska kneginja.

CETINJE 18. Princesinja Milena Črnogorska odpotuje jutri v Rim.

Srbsko-narodni cerkveni kongres.

KARLOVAC 18. Srbski cerkveni kongres je včeraj predpoludne zaključil svoje razprave. Po tem, ko je kongres rešil manje upravne stvari, je razveljavil delovanje temošvarke škofijske sinode leta 1905. Zvečer je bil kongres odgodbjen.

Cerkveni boj na Francoskem.

PARIZ 18. „Eclair“ poroča, da je občinski svet v Rochesu (dep. Pas de Calais) sklenil izgnati iz župnišča 102 leti starega župnika Gardone, ki opravlja v tem kraju

duhovnopastirsko službo že 40 let, ako ne plača najemnine 240 frankov.

PARIZ 18. Neka nota „Agence Havas“ se glasi: Ministerski predsednik Clemenceau in ministri Briand, Thomson, Pichon, Barthou, Rieux in Visiani so imeli predpoludne posvetovanje o verskih vprašanjih in o političnem položaju. Med ministri vlada popolno sporazumljenje. Po konferenci je Clemenceau obiskal predsednika Fallièresa.

PARIZ 18. „Agence Havas“ poroča: Členi kabineta, ki so se predpoludne sestali na ministrsko posvetovanje, so prišli posamično k ministrskemu predsedniku, da se z njim posvetujejo: Soglasno so odobrili obris izjav, ki jih misli ta jutri v zbornici podati za odgovor na interpelacije. Kakor se zagotavlja, ne bo vlada ničesar privolila glede formule za najemninske pogodbe. Clemenceau in Briand sta se po konferenci najprisrčneje poslovila.

Cerkveno-najemninske pogodbe.

PARIZ 18. Minister za bogocastje Briand je dostavil vsem svojim ministrskim kolegom izvod novega pogodbenega vzorca glede najema cerkev. Položaj ostane mejtem do ministrskega sveta, ki se bo vršil v torek, nespremenjen. Ministerski svet odloči, se ima li vsprejeti nov vzorec ali se je pa držati prve okrožnice Briandove. Vlada odgovori v torek na interpelacijo, ki je bila tozadevno stavljen v zbornici ter objavi sklep.

Nesreča na železni ci.

RIM 18. Kakor poroča „Messaggero“ je na postaji Gaggiano med Milanom in Mortaro, neki osebni vlak trčil skupaj z nekim tovornim vlakom. Poškodovanih je bilo sedem oseb, med temi tri težko. Promet je ustavljen.

Nesreča na morju.

LONDON 18. Včeraj dopoldne sta v ožini Bristol trčila skupaj angleška parnika „Heliopolis“ in „Orianda“. Poslednji parnik se je potopil, utonilo je 14 mornarjev. „Heliopolis“ je došel v Cardiff.

R u s i j a.

Policija udrta v v učilišču.

PETROGRAD 18. Včeraj je policija vdrta v vseučilišče, kjer so imeli dijaki shod, na katerem je bilo navzočih mnogo nedijakov in delavcev, ki so poslušali revolucionarno poročila 71 oseb, nepridajajočih dijaštvu, je bilo aretovanih.

Druga „duma“.

Pred kratim je „Edinost“ izrazila neke misli in domnevanja o sestavi in delavnosti bodoče „dume“. V eni svojih zadnjih števil komentirajo „St. Peterburgskija Vjedomosti“ volitve fiduciarjev in prihajajo na podlagi istih misli v glavnem do malone istih zaključkov.

Slika volitev za drugo „dumo“ — pravi omenjeni list — se v maločem razlikuje od volitve slike prve dume: ista pretežnost desnih elementov nad levimi v prvem stadiju volitev in isto ravnoesje obeh sil v drugem stadiju. — Ako bo to soglasje nadaljevalo, se bo druga дума le v detaljih razlikovala od prve. Že sedaj se more predvidjati, da bo druga дума opozicijska in da je bila vlada menda optimistična, ko je svečano obljubila volilec, da druge dume ne razpusti. — Vprašanje je pa, ali se bo res ravnala v smislu te obljube...?

Kar se pa tiče dume, more se reči, da bo razsodnejša in zmernejša od prve:

Za turških dob navstalo je v teh toplih orientalsko gospodarstvo, in šele v novejši dobi po osvoboditvi Srbije, so se začele toplice znova popravljati. Srbija kakor mlada država je danes na poti svojega kulturnega in gospodarskega razvoja. Istočasno z gospodarskim razvojem Srbije napreduje tudi uprava srbskih mineralnih vod in vse, kar se v tej smeri stori, se godi po vzoru drugih toplih v napredni Evropi in po načelih moderne balneologije.

Srbija, kakor sem rekel, je dežela od prirode bogato obdarjena. Po vsej deželi je obilica mineralnih vod. Znano je, da je tudi Francija bogata na mineralnih vodah ali vendar je v tem pogledu ubožnejša. V Srbiji nahaja se več kot osemdeset krajev, s kojih vsaki ima skoro nekoliko mineralnih vrelcev, ki se ločijo čisto po svoji kemični sestavi, kakor po svojem zdravilnem učinku. V to število pa so uvrščene samo te vode, ktere so bodisi tudi samo površno kemično proučene. Poleg teh pa so znane vode, ki morejo samo na temelju svojega zdravilnega učinka med mineralne vode uvrščene biti, ali kemično doslej niso proučene. Vsled tega je Srbija bogatejša na mineralnih vodah nego Francija, o kateri je bilo doslej znano, da bogatstvom mineralnih vod nadkriljuje vse druge zemlje Evrope. (Pride še.)

PODLISTEK.

Na jugoslovanskem Pijemontu.

Popotni utrinki iz Srbije.

Piše Franjo Krašovec.

Na mladenovaški postaji sem prestopil na arangelovaški vlak, da si ogledam srbske toplice. Po skoro dveurni polzevi vožnji sem izstopil v Arangelovu.

Nobena veja prirodnega bogastva kraljevine Srbije ni tako malo znana, da ne rečem popolnoma neznana, v tujih literaturah, kakor nje zdravilne vode.

Krasna v resnici je naloga govoriti o prirodnih krasotah Srbije kakor o nerazločljivem delu polootoka balkanskega, v tuji literaturi še nezadostno znanega, ali ta naloga bi zahtevala več prostora, nego ga dovoljuje ozki okvir tega potopisa. Vendar hočem na kratko omeniti bogastvo mineralnih vod v kraljevini Srbiji.

Srbija je kmalu po svoji osvoboditvi dala proučiti svoje mineralne vode. Srbski narod je našel v svobodni Srbiji novo in ugodno središče za svoj kulturni razvoj, za negovanje literature in vede; obdarovan je bil s celo vrsto plodnih delavcev skoro v

vseh strokah vede. Omenjam samo delovanje slavnega botanika profesorja dr. Pančiča, pa delo srbskih geologov, geografov, mineralogov in drugih, ki imajo epohalno ceno ne samo za proučanje prirode Srbije, ampak tudi vsega balkanskega poluotoka.

In ravno ti prirodoslovci so stopinjo za stopinjo podpirali pot k proučenju mineralnih vod. Glavno pa je storila Srbija v zadnjih dvajsetih letih velik napredek v balneologiji. Kakor se je na jedni strani delovalo na kemičnem preiskavanju mineralnih vod, znanih že poprej, tako se je na drugi strani na kopanju vodnjakov našlo množico bogatih mineralnih virov. Kraljevina Srbija je v resnici dežela bogato obdarjena prirodnimi darovi.

Da je še danes dosti mineralnih vod, ki so samo površno kvalifikovane in samo na temelju svojega zdravilnega učinka uvrščene med mineralne, ali kemično so nezadostno preiskane, na tem je kriva težavna komunikacija s kraji, kjer se te vode nahajajo. Zato so mineralne vode, nahajajoče se ob glavnih komunikacijskih smereh, že jako dobro proučene. Tako na pr. toplice „Sokolova banja“ prekašajo Mehadijo na Ogrskem, ker lepše odgovarjajo balneološki zahtevam.

Z novimi železnimi projekti popolni se komunikacija vsestransko ter se s tem srbske toplice gotovo jako povzdignejo. S tem pa ni

rečeno, da so mineralne vode kraljevine Srbije poprej bile brez vsakršne cene. Srbija je v minulosti vsled ugodne geografske lege igrala daleko več politično ulogo, nego bi jej morda po njeni velikosti pripadala. Ta geografski položaj Srbije ni ostal brez vpliva na značaj srbskega naroda in je bil čisto za narod vir neizcepiljive sile. Omenjam samo drzno in eksplozivno revolucijo Srbije na začetku minolega stoletja. S to ustajo je bila v temeljih pretrešana spojena sila Turkov na Balkanu in to v dobi, ko je tam še vse bilo tiho in pokojno. Nočem opozarjati na poznejše dogodke, ko v boju za svobodo samo ta balkanska pokrajina ni potrebovala nikakoršne tuje pomoči k svoji osvoboditvi. Ravno tako je zgodovina Balkana v srednjem veku za vlade carja Dušana Silnega in drugih beležila o teh krajih najslavnejše periode in zanimivo je tudi to, da so že Rimljani našli tam najznamenitejšo strateško točko za obrambo vzhodnega dela rimskega imperija.

Navedel sem to iz srbske zgodovine, hoteč znati, dali so bile srbske mineralne vode znane v davni minulosti. Mnogoštevilni ostanki starih stavb pri nekaterih mineralnih vrelcih, že od davna znanih, pričajo o pomenu teh vod za časa Rimljanov. Pa tudi srbsko nazivanje toplice imenom „banja“ (balneum) je vzeto iz latinščine.

da ne bo izgubljala svojega časa na pretrgovanju odgovora na vladino adreso, ne bo zahtevala splošne amnestije in takojšnjega odstopa kabineta. — Ali na eni od prvih sej bo z veliko večino zanikala vsako izvedljivo delavnost vlade in posebno glede odrejanja proke sodb, glede skrbčevanja volilnih pravic in zakonodavstva, glede katerega po zakonu ni potrebno soglasje „dume“. Lahko se pri tem zgodi, da dobi kabinet nezaupnico. Ali v tem slučaju se zedinijo vse desne stranke proti levim in to ne radi tega, da bi branile Stolipina, ampak v obrambo monarhijskega principa pred revolucionarnimi napadi. V takem slučaju si stojita nasproti dve sili: revolucionarna in evoluktivna in zdi se, da bo zmaga te poslednje: ker se vse progresivne stranke „dume“ ločijo od radikalno-revolucionarnih. Ali s tem končajo menda zmage vlade, za katero bo nadaljni razvoj dume zelo neugoden.

Prvi nesporazumi navstanejo na razpravljanju o proračunu in o zakonih, ki so se izdali po razpustu prve dume; in v tem oziru bo položaj druge dume mnogo ugodnejši in trajnejši od onega prve: ker bo imela obilnega materiala za kritiko. Ne bo treba izmišljati raznih predlogov in svrh, da se na podlagi istih more izraziti ministerstvu nezaupanje; zadostno bo, ako ista ne da svoje soglasje tam, kjer je isto potrebno. V tem oziru ima torej duma na razpolago vso silo zakonitih in korektnih prevez proti vladi, ki ima proti istim le eno orodje: duma samo in nje heterogeno sestavo, ki tej ne dovoljuje porabiti vse svoje sile proti vladi — posebno ob vprašanju proračuna. Tri četrtine poslancev ne bodo menda znali razlikovati debat od kredita, indirektnih doklad od operacij za državno banko, komisije od emisije in druge potankosti finančne stroke. Vseled tega navstane zmešnjava, v kateri bodo monarhisti delali v prilog anarhistom, a oktobristi kadetom. Vsaka stavka proračuna bo izzivala dvojno reakcijo: z ozirom na njeno faktično potrebo in z ozirom na njeno razmerje k posamičnim strankam. N. pr. vse leve stranke se bodo protivile stroškom za vzdrževanje policije, a desne stranke se utegnejo protiviti stroškom za splošno omiko in za odkup zemlje v evropski Rusiji. In to bo razlog kristalizaciji strank v dumi, kar bo morda ugodno za vlado, ali ne za ekonomsko stran. Kajti ni pričakovati, da bi se pregledal ves proračun: pregledajo se le posamični stavki in na glasovanju o istih dokaže duma jasno svojo opozicijsko naravo, ker se bodo tudi ob teh prilikah strinjale tudi nasprotni si stranke, kakor „oktobristi“ in „kadeti“.

Sploh se zdi, da ne bo v dumi tiste nepomirljivosti med konstitucionalnimi strankami, ki se pokazuje sedaj v volilnem času. Tako postanejo kadeti v drugi dumi bolj prijazni vladi, dočim se oktobristi oddaljijo od iste. To je tudi logično. Ko je namreč duma že jasno izrazila svoj opozicijski značaj posebno ob vprašanju proračuna, odpade po sebi vsaki razlog za obstojanje posamičnih strank, in bo v glavnem razlikovalne tri stranke: socialistično-revolucionarno, konstitucijsko in absolutistično.

Druga duma bo torej opozicijska; ampak s tem ni rečeno, da bo v isti nemogoče vsako delovanje. Seveda bodo leve in dober del srednjih strank zahtevale svoje žrtve in jih bodo tudi imele. Lahko se zgodi, da bo ta žrtva ministerstvo in pride morda do tega, da Stolipin odstopi svoje mesto Sipovu. Hajdenu ali kakemu drugemu liberalu iz levih strank. Ali to bo razlog zedinjenju strank: vse male odpadejo in ostanejo le te tri gori omenjene.

In to je tudi umevno. Ker v drugi dumi ne bodo soglašale socialistične stranke s kadeti; ker med njimi ne obstojijo le politične razlike v njihovih programih, ampak tudi socialna razlika raznih stanov. Da so se začasno strinjali, to je bila posledica danih razmer: s tem, da so socialne stranke bojkotirale prvo dumo, pomagale so kadetom; a ti so deloma iz hvalečnosti in deloma iz taktičnih razlogov podpirali v dumi socialiste. To se pa odslej ne bo moglo več goditi. Kajti v slučaju, da se sedanji kabinet in morda tudi sedanji sistem ne bi mogel vzdržati, nastane obupna in nespravljiva borba med socialnimi in buržoazijskimi strankami. In v tej borbi mine stoletje.

Navstane pa v istem času še drugi boj — boj za politični princip. Iskrena zveza, ki spaja sedaj oktobriste z absolutisti, mora pasti prej ali pozneje; in tudi ni možno, da bi dve stranki s tako različnimi načeli, mogli več časa združeno živeti na podlagi kompromisov. In na ta način se zblizajo oktobristi in kadeti in vse druge politične stranke, katerih z ene strani žuga proletarsko stremljenje po nadvladju, z druge pa birokratska samovolja.

Seveda ne navstane ta sprememba že v drugi dumi. Ista navstane še le pozneje, ko se pomiri čuvstvo nasprotnosti proti vladi in sedanjemu sistemu; a to se dobrim delom zgodi že v drugi dumi.

V boljše razumevanje gornjih vrst dodajamo pregled izbranih volilcev za dumo po njihovi pripadnosti k raznim strankam. — Od 5086 volilcev izbranih do 15. t. m. pripadajo: 1) monarhističnim (absolutističnim) strankam: 1301; 2) zmernim strankam (kon-

stitucionalnim monarhistom): 789, od katerih spada na oktobriste 420; 3) levim strankam (demokratije in socialisti): 2112; od teh jih spada na kadete in podobne stranke: 681, na socialne demokrate 230, socialne revolucionarce 47 in na druge leve radikalce okroglih 650; 4) narodnim strankam: 235; med njimi poljskim nacionalistom in progresistom 41+9; 5) izven strank: 335; 6) izbranih volilcev, o katerih se ne ve, kake stranki pripadajo: 224.

Socializem in nacionalizem.

„Slobodna Rieč“, glasilo hrvatske socialno-demokratske stranke, je prinesla te dni značilen članek proti temu, da nekatere strokovne organizacije po Slavoniji vplačujejo v ogrske centrale. Ob enem navaja, da v Osijeku obstoje štiri take organizacije, a jedna v Vinkovcih. To da se proti strankarskemu programu. „Mi zahtevamo — piše „Slobodna Rieč“ — finančno samostojnost in popolno avtonomijo Hrvatske, na drugi strani pa trpimo tu, da se nam krši samostalnost in avtonomija naših strokovnih organizacij in s tem seveda tudi strankina, ker so pri nas strokovne organizacije ob enem strankine. Trditve, da je taka organizacija v skladu z internacionalno socialno demokracijo, je izpodbita po trditvi, da socialistični internacionalizem pomenja samo mednarodno vez in solidarnost. Naš internacionalizem ne sme biti protinacionalen in ne sme biti po volji eni narodnosti, da zbrže z lica zemlje drugo, manjo. Socialistični internacionalizem je tudi najboljši nasip proti imperijalistični povodnji večih narodov, ker zahteva, da se vsem narodom dajata pouk in uprava v njihovem jeziku.“

Tako uče hrvatski socialni demokratje. Glasilo češke socialne demokracije, brnska „Rovnost“, pa piše v neki polemiki proti izjavljanju dr. Adlerja: „Od kdaj pa se ravna socialni demokratje po avstrijskih zakonih? Češki sodrugi na Dunaju streme po zakonitem zastopstvu, a ravno dr. Adler je odsvetoval od te zahteve, da volilna reforma ne pride v nevarnost. Da, šlo se je še dalje: Odpor češkega meščanstva se je ublažil ravno z zagotovilo od strani socialno-demokratske stranke, da, češki socialni demokratje dobe svoje zastopstvo. Ako v stranki prevlada nazor, da ima po zakonu storjena krivica služiti v direktivo stranke, potem izjavljamo enostavno, da je bolje, ako se ločimo od nemških sodrugov. Oni naj gredo svoja pota, mi pojdemo svoja.“

Tako govori možka samostvest čeških socialnih demokratov! Komentarij ne pišemo nikakega, ker to, kar bi rekli, mora biti vsakemu razsodnemu Slovincu na jeziku!

Ogrske stvari.

Samostojni ogrski carinski tarif.

Iz Budimpešte poročajo: Zakonski načrt o ogrskem avtonomnem cariskem tarifu, ki je bil vložen že pred 8 dnevi, pride pred zaključkom zasedanja v gospodarskem odseku v razpravo. Ako ne pride do razprave, tedaj se mora zakonski načrt, kakor vsi drugi nerešeni zakonski načrti, pred zaključkom zasedanja umakniti, vendar se ga lahko zopet vloži v prihodnjem zasedanju.

Ustavne reforme na Ogrskem.

List „Magyar Estilap“ javlja, da je minister za notranje stvari grof Andrássy sklenil odstopiti, ker zakoni o ustavnih garancijah ne morejo dobiti predskajke. Gotovo je, da so nekateri zakoni o ustavnih garancijah že dobili predskajko, dočim leže zakoni o pojačanju županjske avtonomije, o imenovanju komisarjev in o oblasti velikih županov še vedno v kabinetni pisarni. Predskajcijoniran je torej samo en del Andrássyjevih zakonskih načrtov.

Dogodki na Ruskem.

Ravnatelj tovarne umorjen.

Iz Lodza poročajo, da je bil ravnatelj krčmarjeve predilnice, Alojzij Gross, ustreljen od delavca, ko se je v kočiji vozil domov. Umorjeni je bil star 39 let.

Poneverjenje v Rusiji.

„Rus“ poroča, da sta general Eschimov in državni svetovalec Pavlov, ki sta bila za časa obsedanja Port-Arturja polnomočnika v Sanguju, ter sta imela preskrbljevati mesto z živežem in municijo, potrosila 30 mil., a da ne moreta izkazati pobotnic niti za tretjino te svote. Vojno ministerstvo je dokazalo, da ostane še vedno 10 do 15 mil. stroškov nepojasnjenih, ako se tudi prizna vse dokaze omenjene dvojice.

Zatrč časopis.

Iz Varšave poročajo, da je vlada za čas trajanja vojnega stanja, zatrla „Kurjer Lodzki“ ter zaprla tiskarno.

Drobne politične vesti.

Preiskave v Mostaru. Kakor poročajo iz Splita je bilo zaslišanih minolo nedeljo v Mostarju več Srbov, ki so na sumu, da so prodali neki tuji državi trdnjavske načrte. Tekom njihovega zaslišavanja je bila konfiscirana vsa mostarska garnizija. Po končanem zaslišanju pa so Srbom zopet dali svobodo.

Nagodba med Avstrijo in Ogrsko. Glasom vesti iz Budimpešte so tamošnji vladni krogi mnenja, da je malo nade, da bi prišlo do nagodbe med Avstrijo in Ogrsko. Avstrijska vlada je te dni brzobjavim potom vprašala ogrsko vlado, kakšne namene

da ima glede avtonomnega carinskega tarifa. Govori se, da ni pravega soglasja mej obema vladama. Zato se je ministerski predsednik dr. Weyerle podal na Dunaj, da razpravlja o stvari z avstrijskim ministerskim predsednikom dr. Beckom.

Za spravo med Čehi in Nemci. Iz Prage poročajo: Kutnogorsko glasilo ministra Pacaka je priobčilo neki članek, ki pravi, da čim prej bo rešen narodni spor v zmislu medsebojnega sporazuma, tem bolji bo to za vse faktorje, katerih se to tiče. Najti je treba le primernih potov, ki zamorejo voditi do sporazuma. In zato bi bilo dobro, ako bi se zopet pričela pogajanja za narodno nagodbo. Zato je pa deželni zbor najprimernejše mesto dr. Pacak bo imel v tem zasedanju deželnega zbora govor o vprašanju glede sporazumljenja.

Dr. Kramar kandidira zopet v Nemškem Brodu za državni zbor. V nedeljo je imel tamkaj šhod, na katerem je obširno govoril o raznih aktuvelnih vprašanjih.

Potrjeni zakoni. Kakor poročajo z Dunaja, je cesar sankcioniral vse zakone, ki so bili sklenjeni v zadnjih sejah državnega zbora.

Dnevne vesti.

Politično društvo „Edinost“ opozarja gg. odbornike na sejo, ki se bo vršila drevi ob 7. uri v pisarni gg. odvjetnikov dra. Gregorina in dra. Slavika.

Zdrav pouk. Na čelu včerajšnjega izdaja našega lista smo prinesli oficijelno objavo o sestanku odbornikov političnega društva „Edinost“ in „Političnega društva za Hrvate in Slovence v Istri“. Ta z ozirom na dogodke in razmere velesnamenita izjava naglašala potrebo v zajemnega delovanja v politični borbi v Trstu in v Istri ter naznanja, da so se odborniki obeh društev konstituirali kakor centralni volilni odbor.

Ta objava je dala najboljši odgovor ljubljanskemu „Slovincu“, koliko so bile vredne njegove vesti o strašnih dogodkih, ki se baje pripravljajo med Hrvati in Slovenci v Istri, in o zavratni vlogi, ki jo baje igrajo „tržaški krogi“.

Pouk, ki ga je dobil „Slovenec“, velja tudi za — vse druge!

Tergovsko obesna zadruga! — Kaj mora biti to? K. k. Bezirksgericht, ali po naše k. kr. okrajna sodnija, je doposlala „Trgovsko-obrtni zadrugi“ v Trstu pismo, na katerem je naslov enak onemu, ki je na glavi te notice! Gospod, ki je napisal to spako in morda tudi več c. kr. gospodov bi radi obesili našo obrtno zadrugo; a prepričani naj bodo, da se oni sami prej obesijo, nego stori to „obesna“ zadruga!

V blagohotno uvaževanje...! Pišejo nam: Prišel sem v neko tukajšnjo trgovino in — zvest svojemu načelu: samoslovenskega zahtevanja — sem z veseljem uvidel, da si je trdka pridobila še drugo slovenskega jezika večjo moč. Dotični gospod mi je po raznem razgovoru (čuvši poprej mojo slovensko neizprosno) pripomnil, češ, da znam gotovo več jezikov, ali da jih nočem govoriti. Pri-trdil sem mu, da jih govorim le, kadar je to res umešno, nakar mi je on dostavil: „Da, da, ko bi vsak ravnal tako kakor vi, imel bi tukaj še kak drug Slovenec obilo posla...!“

To neznatnost pa objavljam zato, ker sem opazil že ponovno, da se veliko tržaškega Slovenstva še vedno udaja imperijalizmu tujstva na škodo lastnega naroda!

Nabirajte narodne pesmi! Obeta se nam nekaj zelo imenitnega na polju narodne pesmi. Naučno ministerstvo namerava zbrati in objaviti vse narodne pesmi vseh avstrijskih narodov, da se pozabljenosti otno dragoceni ti biseri. Izdaja bo obsegala besede in melodije na notah. V svrhu nabiranja narodnih pesmi je ministerstvo postavilo za vsako narodnost posebne nabirateljske ali delovne odbore, ki naj vodijo nabiranje.

Za slovenske narodne pesmi je slovenski delovni odbor, kateremu načeljuje vseučiliški profesor dr. Karel Štrekelj, vsrčil vsa pripravljala dela in razpošilja pravkar po vseh slovenskih krajih „poprašalne pole“ in „osnovna načela“, hoteč pred vsem zaslediti vire, kje je dobiti še narodnih pesmi, in pridobiti čim največ posameznih nabiralev in zapisovalcev. „Poprašalne pole“ in „osnovna načela“ so se v 15.000 izvodih deloma že razposlala, deloma se še razpošiljajo. Ali pravega uspeha je pričakovati samo, ako se vprašalne pole restudi izpolnijo in izpolnjene odboru vrnejo. Zato se slovenski delovni odbor obrača javnim potom do vseh, katerim so se vprašalne pole poslale ali se jim še pošljejo, z nujno prošnjo, naj jih v interesu dobre stvari čim prej izpolnjene odboru vrnejo. Kdor sam ne more ali ne utegne pole izpolniti, naj jo odda komu drugemu, ki bi bil za to pri volji. Kdor ne more na kako vprašanje odgovoriti, naj pusti prazen prostor. Posebno važna so ona vprašanja, ki hočejo izvedeti imena in naslove onih oseb, ki znajo peti mnogo narodnih pesmi, in pa onih oseb, ki so sposobne zapisati pete melodije prav v notah. Kadar izvedemo imena vseh teh oseb, tedaj se bomo še posebej obrnili do njih.

Zapisovalce narodnih pesmi v notah opozarjamo že sedaj, da se melodije ne smejo po svoje harmonizirati, ampak da jih je zapisati natanko

tako, kakor se pojo, in to ali enoglasno ali dvoglasno ali večglasno. Če zapisovalec o kaki pesmi ve, da se poje večglasno, a mu je znan samo napev, naj zapiše samo napev z dotično pripombo. Sploh pa pripe-ročamo vsem, da marljivo čitajo „osnovna načela“, kjer je vse razloženo, kar treba vedeti. Zapisovalcem narodnih pesmi v notah dopošljemo posebnega notnega papirja, da bode oblika povsem enaka. Za njih trud se primerno nagradijo. Samo po sebi je umljivo, da se nam gre pred vsem za take pesmi, ki še niso objavljene. Že objavljene pesmi je zapisovati le tedaj, če je melodija bistveno drugačna ali če ima kake še nepoznane posebnosti. Besedilo se ne sme nič spreminjati ali olepšavati. Napiše naj se v tistem narečju, v katerem se pesem poje.

Komu je vrniti izpolnjene popraševalne pole, odnosno v tekstu in melodiji zapisane pesmi? Koncem vsake popraševalne pole je opomnija, ki to natanko razloži. Pošiljajo naj se onemu gospodu odobrniku, kije postavljen za dotično oze-m-lje, ali pa na naslov: Odbor za nabiranje slovenskih narodnih pesmi v Ljubljani („Glasbena Matica“).

Vsi prijatelji prelepe slovenske narodne pesmi se končno prosijo, naj blagohotno pospešujejo to velevažno delo. Ko zberemo vse pesmi iz vseh krajev, tedaj bo to neprecenljiv zaklad, s kakršnim se ne bo mogla ponášati vsaka narodnost. Stori se s tem velevažen korak v napredku narodne prosvete. V to svrhu pa kličemo zopet in zopet: Nabirajte narodne pesmi!

Odbor

za nabiranje slovenskih narodnih pesmi.

Tržaška mestna delegacija je poslala kakor zastopnika Trsta na pogreb pesnika Carducci-ja v Bolonji, mestnega bibliotekarja Atilija Hortisa.

Za nabornike. Žrebanje števk za nabornike, pristojne v Trst in rojene leta 1886, se bo vršilo dne 25. t. m. ob 9. uri predpoludne v telovadnici mestne šole v ulici Nuova. Naborniki se tega žrebanja lahko udeležijo osebno ali po zastopnikih; sicer se bo žrebanje vršilo uradnim putem.

Tobakarna v Trstu, ulica S. Antonie. Nuovo je oddati potom javnega natečaja.

Pevsko društvo „Lipa“ v Bazovici je priredilo dne 12. t. m. v dvorani g. Jos. Urbančiča plesni venček za ude društva in povabljenice. Udeležba je bila velika, a še večje je bilo veselje. Ob udarjanju vrlih tamburašev iz Boršta se je plesalo v najlepšem redu do ranega jutra. Toliko žene pevcev kakor tudi drugih povabljenecv so se udeležile vse v narodnih nošah, kar je dajalo vsej zabavi tem lepši značaj. Inteligenca je bila navzoča v polnem številu. Zabava je bila tako lepa in prisrčna, da je bila ta noč mnogo, mnogo prekratka. Vsak si je želel, da bi se vsaj noči enega tedna v to noč spravile. Zahvala na prireditvi tega venčka gre v prvi vrsti odboru zgoraj omenjenega pevskega društva „Lipa“, g. Urbančiču za brezplačno prepuštevitev dvorane, a največjo zahvalo zaslužuje tamburaški zbor v Borštu in njega vodja, g. Ivan Petaros.

TRŽAŠKA MALA KEONIKA.

Krvav dogodek. V soboto po noči je prišla družba kakih 6 ali 7 oseb v neko tolerančno hišo v ulici del Fico. Bila sta tam 49-letna Roza Jeralla in njen ljubček, neki dimnikar. Ko je ta poslednji zagledal ono družbo, je spoznal, da so sami dimnikarji. Zbal se je, da so prišli nadenj, ker je kršil štrajk. Vseled tega je vzel iz žepa revolver in z istim vstrelil v zrak, da bi jih preplašil. Tedaj je pa nekdo iz družbe odgovoril na isti strel vstrelivši dvakrat z revolverjem proti njemu. No, on ni bil zadet, zadeta pa je bila Roza Jeralla in sicer v jako delikatno stran telesa. Zdravnik se zdravniške postaje, ki je bil pozvan k njej, jo je dal nemudoma prenesti v bolnišnico. Oni dimnikarji so pa seveda takoj pobegnili od tam.

V nedeljo v jutro je bil pa aretovan 23 letni dimnikar Gvidon R., ki stanuje v ulici della Scorzaria, ker je obdolžen, da je on streljal z revolverjem in ranil žensko. Na policiji je sicer najodločneje trdil, da niti ne zna ničesar o tem dogodku. Vendar so ga vzeli na zapisnik in ga potem pridržali v zaporu.

Popoludne ob 2. uri sta se pa sama zglasila na policiji dimnikarja 22-letni Marcel D. in 23-letni Ivan Z. Rekla sta, da sta prišla sama na policijo, ker sta izvedela, da ju policija išče. Bila sta i ona dva vzeta na zapisnik in pridržana v zaporu.

Male tatvine. Gospod Julij Aschenbrenner, stanujoči v ulici dei Carradori št. 1. je prijavil včeraj na policijskem komisarijatu v ulici Luigi Ricci, da mu je predvčerajšnjim popoludne, ko je on v Barkovljah gledal gala-korzo, nekdo ukrad iz žepa novčarko, v kateri je imel 12 kron denarja.

— Dninarju Josipu Zecchetti je neznan umovič v neki ljudski kuhinji v ulici del Belvedere ukrad novčarko, v kateri je imel 4 krone denarja.

Tatinska drznost. Predsinočnim ob 8. uri in pol je mizar Anton Starec, ki prenočuje na ljudskem prenočišču v ulici Gaspere Gozzi, stal na vratih takozvanega „fondo Coroneo“ ter gledal tam razstavljene barake: panoptik, streljšiše itd. Hkratu se je pa zaletel vanj neki mlad človek in mu skušal iztrgati srebarno uro in verigo. Ker je pa Starec še pravočasno opazil to namero, se je

onemu tičku posrečilo odtrgati le nek privelek, vreden eno krono, na kar je pobegnili. Malo pozneje je pa Starec videl istega človeka, ko se je skozi druge vrata vračal v "fondo Coroneo". Starec je stopil k redarju, mu povedal, kaj se mu je pripetilo in mu pokazal dotičnika. Redar je pa pristopil k temu poslednjemu in ga aretoval. Tedaj je pa priskočil eden prijatelj aretovanega in začel psovati redarja ter dal klofuto Starcu. No, redar je aretoval še njega. Mej potjo, ko ju je redar tiral na pol policijo, je poslednji aretovani zapretil redarja da "mu bo še dal plačilo za to, ko pride iz ječe". Na policiji sta bila vzeta na zapisnik — tat je 19 letni težak Avgust T., a oni drugi je 18-letni prodajalec rib Marij F. — a potem sta obila zopet izročena redarjem, da ju odvedejo v zapore v ulici Tigor. Mej potjo v zapore se je pa Mariju F. posrečilo pobegniti. Vendar ni vžival dolgo časa te sreče: včeraj v jutro ob 6. uri in pol je bil zopet aretovan.

Šmešnica. V šoli mej poukom v računstvu. Učitelj (učencu): "Če tvoj oče vzame na polno tisoč kron in se obvezuje plačevati 50 kron na mesec, — koliko bo še dolžan koncem leta?" Učenec: "Tisoč kron!" — Učitelj: "Beži, beži! Ti ne poznaš niti najelementarnejšega računanja!" — Učenec: "Mogoče, da ne poznam računanja, a poznam mojega očeta!"

Zamenjava soglasnika. S t ga na železnici vidiš lahko vsaki dan; Z m ga na tem svetu ti iščeš v istini zaman.

(Rešitev prejšnje: STRAH—HRAST.)
Koledar in vreme. Danes: Konrad, sponavalec; Osoj: Malojka. — Jutri: Euharij, škof; Dragovan. — Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne + 11° Celzsius. — Vreme včeraj: lepo.

Zasedanje porotnega sodišča. Bratomor.

Včeraj je pričela razprava proti 42-letnemu Silviju Donati, ki je dne 15. julija l. 1905 v Mezolombardu umoril svojega brata dra. Josipa. Bratje Donati so bili trije: Silvij, dr. Josip (ki je bil tudi tirolski deželno-zbornski poslanec) in Hijacint. Ko je njih oče umrl, je v oporoki zapustil svoje premoženje svojim sinom; vendar je bila oporoka bolj v prilog Josipa, nego ostalih bratov. Zvečer dne 15. julija l. 1905 sta brata Josip in Silvij večerjela skupaj z neko teto v hiši, ki je bila vsled oporoke last Josipa. Govor je bil prešel na oporoko in ker je Silvij trdil, da je Josip sam pregovoril očeta, naj napravi tako oporoko, je prišlo mej bratomo do spora. Slednjič je Josip velel Silviju, naj tekom 24 ur zapusti hišo. A Silvij je na to Josipa dvakrat zabol z nožem, vsled česar je Josip uro pozneje umrl.

Proti Donatiju se je že vršila obravnava pred porotniki v Trentu. Ti porotniki so bili banikali vprašanje glede umora, a pritrdili vprašanje glede ubojstva. Vsled tega je bil Silvij Donati obsojen na 6 let težke ječe. Najvišje sodišče je pa to razsodbo razveljavilo in delegiralo tržaško poroto za novo razpravo.

In ta nova razprava se je pričela včeraj. Obtožnica je ista, ki je bila v Trentu, le da na podlagi pravoreka trentinskih porotnikov ne obdoljuje Donatija umora, marveč le ubojstva. Tej razpravi predseduje podpredsednik deželnega sodišča vitez Nadamlenzki. Votanta sta sodni svetnik dr. Andrich in sodni tajnik Parisini. Obtožbo vzdržuje državni pravdnik dr. Zencovich. Toženca brani odvetnika dr. Peratoner in dr. Geffer Wondrich. V Trentu je razprava trajala 6 dni. Tukaj so za to razpravo določili 3 dni.

Predsednik je najprej v kratkih potezih oortel zgodovino tega procesa. Povedal je o nekakem nesoglasju v izvestjih izvedencev ter da je bila prva razsodba ravno radi tega nesoglasja razveljavljena. Umorjeni brat Josip je bil star 44 let. Na to je predsednik pričel zasliševati toženca.

Toženec je priznal, da je on umoril brata, a dejal je, da on meni, da ni on tega kriv. On d. je brata zabol z nožem, ne da bi vedel kaj dela. Še le potem, ko je že izvršil zločin, je spoznal, kaj da je storil. Bil je ves izven sebe; nekaka vročina mu je bila vdarila v glavo in tedaj ni videl ne razumel ničesar več. Povedal je dalje, da je bil on po oni oporoki največ oškodovan, dočim je imel brat Josip iz iste največ koristi. Ker je bil brat Josip sam to priznal, je bil obljubil, da bo ostalim dedičem podelil 100.000 kron, da jih odškoduje. A mesto da bi bil to storil takoj, je nekaj dni pozneje dejal, da bo dal pisмено izjavo, v kateri se obvezuje, da plača teh 100.000 kron tekom dveh let. Ker so ga čez nekaj časa vprašali za to izjavo, jim je pa dejal, da, ker mu ne zaupajo in hočejo meti od njega pisμένο izjavo, se obvezuje izplačati jim rečeno svoto v dvajsetih letih. In res je napravil tako pisμένο obvezo. On, Silvij, je to obvezo dal svojemu svaku, a svak jo je vrnil Josipu, na kar je Josip rekel: "Sedaj pa ne storim ničesar več!"

Ko so bili še zaslišani kakor pričé Setafin Vanzi, Narciza Belli in Josipina Capraro, je bila razprava — ob 2. uri popoldne — prekinjena do 5. ure.

V večernem nadaljevanju razprave je bil prečitan zapisnik izjave Ivana Marcon, ki je, kakor prejšnje pričé, že več let v službi rodbine Donati. Zatem so bile zaslišane pričé 19-letni Evgen Cova, ki je že 11 let hlapec pri Donatijevih, in 44-letni mizar Alojzij Benvenuti, ki večkrat dela za Donatijeve, in 40-letni Josip Tarter, ki je pismonoša v Mezo-

corona. Vse te pričé so se izjavile jako polvoljno za toženca.

Zatem so se pa čitala razna izvestja zdravnikov psihijatrov. Iz teh izvestij posnemljemo žalostno dejstvo, da je bilo v rodbini Donati že mnogo epileptičnih in umobolnih.

Razprava je bila prekinjena ob 8. uri in pol. Nadaljuje danes, pričénši ob 9. uri popoldne.

Društvene vesti in zabave.

Čitalnica pri sv. Jakobu opozarja gg. pevke in pevce na pevsko vajo, ki se vrši danes ob 8¹/₂ uri zvečer v društvenih prostorih. Vsprejemajo se tudi nove pevske moči. Ker se bliža dan koncerta, so naprošeni pevci, naj zahajajo redno k vajam.

Darovi.

Za žensko podružnico družbe sv. Cirila in Metodija: gospa Foerster iz Berolina je poslala 50 K; znana rodoljubka je podarila 2 K za prodano drevesce. Za "Božičnico" je poslal gospod Matijčič iz Boljuna 3 K, gospa Ana vdova Turk 4 K.

Vesti iz Kranjske.

Poštar na Jesenicah — Kočevci: Prejeli smo:

Razmere na tržaški poštni direkciji so že od nekdaj znane kakor najslabše v vsej Avstriji, a toliko, kakor zadnje čase, si gospodje pač še niso dovolili. Službena leta, klasifikacija, to je vse stranska stvar; edina protekcija je, ki pri teh gospodih kaj velja. Za pošto na Jesenicah [Fužinah na Gorenjskem se je potegovalo več prosilcev; med njimi tudi eden ki kakor nedefinitiven oficijant niti pravice ni imel za to pošto prositi. A glej ga spaka: ravno temu se je posrečilo se svojo prošnjo prodreti, ker ga je mati rodila na blaženem kočevskem! Mož se je obrnil na vodstvo industrijske družbe; prisegel je tam nadaljno zvestobo nemštvi! In to je zadostovalo. Poštno ravnateljstvo je pljunilo vsem predpisom in pravičnosti prav krepko v obraz, prezrlo vse poštarije, definitivne in jako dobro vsposobljene oficijante, ter podelilo to mesto nedefinitivnemu. Svetujemo vsem poštnim oficijantom, da naj drugič svoje prošnje pošiljajo na vodstvo omenjene družbe, in prepričani so lahko, da ta korak ne bo brezuspešen.

Vesti iz Goriške.

Volilno gibanje. Italijanski liberalci ponudili so kandidato v Gorici mestnemu županu dr. Maraniju. Ta pa je ponudbo odklonil. To je za gospodujočo stranko hud udarec, ker je dr. Marani jedini kolikor toliko popularni kandidat, ki bi ga mogla poslati v boj. Lastne kandidate postavijo gotovo tudi klerikalci in socijalni demokratje. Prav lahko se tedaj zgodi, dn se izpodnesejo tla gospodujoči kliki tudi v Gorici — zlasti, ako bi se hoteli udeležiti volitev tudi Slovenci. Velik del pristaev narodno-napredne stranke na Krasu želi, da bi kandidiral v državni zbor deželni poslanec dr. Treo. Druji se zavzemajo za deželnega poslanca Alojzija Štreklja, kateri pa menda ne prevzame kandidature. Oficijelno bo kandidata imenoval izviševalni odbor stranke. — Klerikalna stranka kandidirala bo v goriški okolici dr. Gregorčiča, v gorah prof. Berbuča. — Socijalno-demokratska stranka je za goriško okolico že postavila kandidata v osebi Fr. Milosta.

Nenadoma je umrl v četrtek zvečer brezposelni pisar Alojz Sassi, doma iz Gorice. Našli so ga na klopi v ljudskem vrtu. Baje ga je zadela kap.

Italijanske provokacije. V zadnjem času množijo se zopet napadi na Slovence od strani Italijanov. Minoli teden ni bilo nič manje nego pet takih slučajev. Treba bo pač zopet z bojkotom pomiriti prevročno laško kri;

Okrajno sodišče v Trziču (Monfalcone). Vedno bolj se širi pritožbe zoper postopanje sodnje v Trziču. Dasi biva v tem sodnem okraju lepo število Slovencev, se vendar slovenski jezik na tej sodnji bagatelizuje in prezira. Slovence nezmerno uradniški sestavljajo s slovenskimi strankami italijanske zapisnike; slovenski kmet dobi samo italijanske zemljiškoknjižne izvlečke, obvešča se ga o vseh stvarih z italijanskimi sklepi: slovenske tožbe se zavlačujejo: S kratka gospodje delajo kakor bi ne bili v drželi, kjer biva nad dve tretjini Slovencev! Opozoriti bi bilo treba na te nedostatke višje deželno sodišče v Trstu.

Iz Sežane. Prosveta med prostim ljudstvom je prvi predpogoj za njegov kulturni in gospodarski razvoj. Velika je vas Sežana, sedež uradov i. t. d., vendar nima za kulturni (izobrazovalni) razvoj nobenega društva. Obstaja tu narodna čitalnica, ki pa je radi visoke članarine prostemu narodu nepristopna. Tudi gasilno društvo ima svojo bralno sobo, toda to je omejeno samo na člene tega dru-

štva. Skrajni čas bi bil torej, da se ustanovi "bralno društvo" osnovano povsem na demokratski podlagi.

Proti mali mesečni članarini (50—60 stot.) bi lahko pristopil vsakdo takemu društvu ter si v svobodnem času s čitanjem političnih listov in knjig širil svoje politično in znanstveno obzorje. Koliko bi tako društvo prispevalo v naobrazbo in v prospeh vsega prebivalstva Sežane, to bi se videlo v poznejših časih. Na noge torej vsi Sežanci! Zberite se in skličite občni shod da se tako prepotrebno društvo konstituira.

Bolje je, da si ljudstvo svoj svobodni čas krati s čitanjem časopisov in knjig, mesto da presedajo ljudje po gostilnah, katerih je v Sežani itak preveč.

Vsem Sežancem mora biti na srečo, da domača vas toliko v političnem oziru, kakor tudi glede izobrazbe stopi vsemu Krasu na čelo, tako, da postane v pravem obsegu kraška metropola.

Aleksandrinke. Znano je, da se nahaja v Aleksandriji več tisoč slovenskih deklet, ki služijo tam kakor dekle, kuharice, sobarice itd. Večina je doma z Goriškega. Žalibog pa se je baš v zadnjih letih moralo konstatovati, da se precejšen del teh večji del brez nadzorstva živčih izseljenk pokvarja in poizgublja v blatu nenravnosti. Trgovci z živim mesom prejšijo povsod na plen in marsikako pošteno slovensko dekle je padlo že v svoji neizkušnosti v nastavljene mreže. Iz tega zla pa izvira še drugo. Goriške občine imajo namreč s takimi izgubljenkami velike sitnosti in stroške. Zlasti veliko breme tvori za občine povračanje stroškov za zdravljenje v tujih bolnišnicah. Šele v zadnjem času pa se je začelo misliti na to, kako odpomoci tem nezdravim razmeram. Našli so se možje, ki so se začeli intenzivno baviti s tem vprašanjem. Započeta akcija je v najlepšem tiru in upanje je, da bomo mogli v kratkem poročati o rešitvi tega perečega vprašanja.

Potrjen zakon. Cesar je potrdil zakon, ki ga je deželni zbor goriški sklenil glede razdelitve občine sv. Križ v dve občini.

Briska železnica. Predvčerajšnjim je bil napovedan shod vseh interesentov v Šmartnem ob 2. uri popoldne. Razpravljalo se je o briski železnici in volil železniški odsek. — V zadnjem času začela se je v Brdih živahna akcija za napravo lokalne železnice. ki bi vozila iz Gorice preko Kojškega, Vrho-

(Dalje na 4. strani).

Dr. Fran Korsano
specijalist za sifilitične in kožne bolezni itd. v Trstu
ima
svoj ambulatorij
v ulici S. Nicoló št. 9 (nad Jadransko Banko)
Sprejema od 12. do 1. in 5¹/₂ do 6¹/₂ popol.

Odvetnik Dr. FRAN BRNČIČ
je odprl svojo pisarno
v Trstu, Piazza S. Caterina št. 4, II. nad.
Uradne ure: 8¹/₂ — 1¹/₂ predp. in 4. — 6¹/₂ popol.
TELEFON št. 1458.

Pohištvo solidno in elegantno
po zmernih cenah
Rafaele Italia
TRST — Via Malcanton 7

L. Magrini & Figlio
Zlate kolajne: DUNAJ - TURIN - PALERMO
TRST, ulica S. Giovanni št. 2 (Palača Salem) Telef. 1354
ODLIKOVANA TOVARNA IN ZALOGA
GLASOVIRJEV
Specijaliteta priznanih in najboljših pianinov. Zaloga klavirjev. — Izključno zastopstvo dvorne tovarne glasovirjev Friedrich Ehrbar na Dunaju.
Koncertni klavirji Ehrbar so na razpolago gg. koncertistov. — HARMONIJI, ELEKTR. AVTOMATIČNI PIANINI, PHONOLA.
Daja v najem, v zameno, na obroke. Popravila, akordira. Cene zmerno.

TOVARNA POHIŠTVA IGNAC KRON
TRST, ULICA CASSA DI RISPARMIO 5
KATALOGI BREZPLAČNO.

revmatizmu in protinu
je **TEKOČINA GODINA** prirejena v Trstu Rafaela Godina, lekarna „Mila Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: sv. Jakobu in Josipa Godina, lekarna „All' Igea“, Farneto 4.
Steklenica stane K 1.40. Iz Trsta se ne odrošlja manje od 4 steklenic proti pošt. povzetju ali proti anticipatni pošiljavi zneska 7 K frankol. poštne in zavoja.

Edino slovansko zastopstvo za Trst in okolico vzajemno zavarovalne banke „Slavije“
v TRSTU, ulica della Caserma 14
se priporoča, uvaževaje geslo: „SVOJ K SVOJIM“, slovenskemu občinstvu za zavarovanja na doživetje in smrt, zavarovanja dece ter zavarovanja proti požaru. Ravnotam se dajejo pod zelo ugodnimi pogoji posojila v vsakem znesku proti poročstvu in na vknjižbe. Uradne ure vsaki dan od 9.—12. predpol. in od 3.—6. popoldne. **JOSIP ZIDARIČ, zastopnik.**

Slovinci! Podpirajmo „Dijaško podporno društvo“ v Trstu

ANTON KUKIZ
Trgovina, oziroma krojačnica
Trst, ulica Torrente št. 34 (v novi hiši)
„Alla nuova città di Trieste“.
VELIKA ZALOGA
izgotovljenih oblek za odrasle in dečke vsake vrste.
Delavske hlače prve vrste, kakor tudi blago vseh vrst iz najpopolnejše novosti.

UMETNI ZOBJE
Plombiranje zobov.
Izdiranje zobov brez
vsake bolečine
v zobarskem kabinetu
Dr. J. Čermák in G. Juscher
TRST
ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

Tovarna pohištva Aleksand. Levi Minzi
ulica della Zesa št. 46
ZALOGA:
Piazza Rosario št. 1
Katalogi načrti in proračuni
NA ZAHTEVO.

velj, Vedrijana, Medane v Kormin. Na čelu temu gibanju stoji veleposlovnik župan v Kojškem, g. Obljubek. Priznati je treba, da bi bila železnica za Brda, ki so eden najrodovitnejših, a tudi eden najbolj zanemarjenih krajev v naši deželi, največjega pomena v gospodarskem oziru. Drugo vprašanje pa, o katerem bo treba še govoriti, je tehnična in gnojna stran. Stvar sama na sebi je vsekakor vredna, da se prouči temeljito na vse strani in bomo i mi še poročali o nji.

Pošta v Žavljah. Pišejo nam: Nedavno temu že je bila v »Edinosti« notica o tej pošti in nje listonosi. Notica pa, seveda, ni kralila obstoječih razmer, izlasti je grajala res graje vredno dostavljanje pisem.

Dovolite, da danes opozorim še na par nepristojnosti. Pisec teh vrstic je dobil zadnje čase po pošti več spisov sodišča v Trstu, oziroma Kopru. Nerazumljivo pa mu je, kako da pismo v Žavljah od takih pošiljatev z italijanskim naslovom navadno ne zahteva nikake pristojbine, dočim jo od pošiljatev s slovensko adresno — zahteva??!

Tako je pismo sodišča nedavno prinesel pismo s sodišča, v katerem je bilo povabilo na neko kazensko razpravo. Pismo sodišča je zahteval deset stotink. Ker pa se je naslovjenec branil plačati to pristojbino, je pismo sodišča odnesel pismo, **dasi si je popred pustil podpisatini potrditi prejem pisma!** Naslednjega dne pa ni več velemožni pismo sodišča prišel sam, ampak poslal je nekega drugega človeka s sporočilom, da ne izroči pisma, ako naslovjenec ne plača 10 stotink. Naslovjenec se je zopet branil plačati. Oni človek je odšel in naslovjenec ni več videl ne onega človeka, ne pismo sodišča — pisma s sodišča. A posledica temu je bila za pisca teh vrstic usodna. Ker tedaj ni vedel, kaj je v pismu, tudi ni šel na razpravo, na katero ga je zvalo sodišče in — obsodili so ga v njegovo odsotnosti na sedem dni zapora.

Kaj pravi slavna poštna direkcija k tem — fletnim razmeram, ob katerih trpi prebivalstvo občutno škodo le radi samovolje, ki v tem slučaju — to lahko zatrdimo — izvira iz narodne animozitete? Nečuvno je namreč, da je v takem kraju, kakor so naše Žavljah, raznašanje pisem poverjeno trdemu Italijanu, ki ne zna niti besedice slovensko. To ni le preziranje ljudstva z narodnega stališča, ampak tudi brezobzirnost do drugih njega moralnih in materialnih interesov.

Vesti iz Istre.

Tujci v Opatiji. Od 1. sept. 1906. do 13. febr. 1907. je prišlo v Opatijo 9002 oseb. Od 7. do 13. febr. 1907. je na novo došlo 391 oseb. Dne 13. febr. 1907. je bilo navzočih 1567 oseb.

Na naslov c. k. finančnega ravnanstva v Trstu. Iz Brkinov: Na dopis v »Edinosti« iz Herpelje se je torej odzval vodja tukajšnjega oddelka finančne straže. Ker pa si upa imenovati dopisnika v »Edinosti« obrekovalec, naj dobi tu nekoliko odgovora.

Mož taji, da ni res, kar smo pisali mi glede tiskovin, hkratu pa priznava sam, da ima tiskovine v treh jezikih, da rabi slovenske le za tiste stranke — tudi notorično slovenske —, ki izrečno zahtevajo to. Skrajno osmešil se je pa z vzdihom, da ni nikomur zapisano na čelu, kakov narodnjak da je. O ti nedolžno dete — ti! Kakor da so Herpelje kako mesto z mnogimi tisoči prebivalstva in z raznimi narodnostmi, kjer takov-le javni organ ne more poznati posamičnih stanovnikov glede njihove narodnosti! Ne le pri nas, ampak v vsem okraju podgrajskem ne morejo in ne smejo organi finančne oblasti dvomiti o narodnosti strank, s katerimi imajo posla! Morajo vedeti, da tu smo Slovenci, tudi če nam to ni na čelu zapisano. Naše finančne oblasti morajo imeti zelo čudne nazore o ustavnih pravicah prebivalstva, ako menijo, da se more vršenje tacih pravic po državnih organih še le izrečno zahtevati. Sicer pa je menda smatrati kakor zahtevo po slovenskem uradovanju že to, da stranka slovensko govori z javnim funkcionarjem! Gospod vodja oddelka povdarja, da je sam Slovenec! Tem slabše, ako funkcionar, več slovenskemu jeziku, uraduje s slovenskimi strankami v tujem jeziku! In ta praksa je tem krivičnejša ker morajo stranke plačevati tiskovine.

Ne, spoštovani gospod vodja, to ni tako, kakor menite vi. Čim veste — in to morate vedeti —, da so stranke, s katerimi občujete, slovenske, je Vaša uradna dolžnost, da uradujete žnjimi slovenski. Ta bi bila lepa, da bi se morali še le pretepati za to, kar nam gre po zakon u!

Vnovič pozivljamo torej naše občinstvo, naj ne dovoljuje nikakor, da bi finančni organi uradovali žnjimi drugače, nego v njih materinem jeziku. To moramo s konsekvencnim postopanjem izsiliti od državnih organov — če noče iti zlepa, pa pojde zgrda! Mi se moramo enkrat otresti tiste pohlevnosti, ki molče trpi vsako krivico. Javni organi so nastavljeni tu radi nas, ne pa — kakor si domišljajo izvestni funkcionarji — da je ljudstvo radi njih!

Vesti iz Štajerske.

Maribor na Spodnje Štajerskem je imel po zadnjem ljudskem štetju (1900) 24.601 prebivalcev, med temi je bilo 19.298 Nemcev in 4062 Slovencev.

Književnost in umetnost.

Društvo slovenskih književnikov in časnikarjev je imelo v soboto zvečer v restavraciji »Narodnega doma« svoj redni občni zbor. Zborovanje je otvoril predsednik g. dr. Zbašnik, ki je pozdravil zborovalce, predstavil oblastvenega zastopnika g. Jančigaja ter povdarjal, da sme biti društvo zadovoljno s svojim vspehom v zadnjem letu. Na to je poročal tajnik g. Pustoslavšek o delovanju društva v preteklem letu. Društvo obstoja 2 leti, deluje mirno, a toliko bolj intenzivno. Njegov glavni namen je slovenske književnike in časnikarje krepko stanovsko organizirati in jim biti močna opora v gmojnem oziru v slučaju potrebe in sile. Društvena blagajna v preteklem letu ni imela nobenih izrednih dohodkov, vendar se je premoženje zvišalo približno za 2000 K. Odbor je zagotovil društveni blagajni znatne redne dohodke in je vsled tega upati, da si društvo že v doglednem času gmojno toliko opomore, da bo lahko v vsakem oziru nudilo slovenskim književnikom in časnikarjem zaželjeno moralno in materialno oporo in pomoč. Noben stan ni med Slovenci vreden tako uvaževanja in upoštevavanja kakor časnikarski in književniški kakor skoraj edini ustvaritelj slovenske kulture. Da se to uvaževanje in upoštevovanje kolikor mogoče okrepi, je treba skupnega stopa, a žalibog je nekaj slovenskih književnikov in časnikarjev, ki se ne brigajo za društvo. Preteklo leto je imel odbor 14 sej in se je rešilo in razposlalo okoli 200 pisem in raznih dopisov ter več pisateljem preskrbelo zaslužka. Društvo je šlo v preteklem letu 11 ustanovnikov, 22 pravih členov I. vrste, 25 pravih členov II. vrste in 50 podpornikov, torej 108 členov vsega skupaj proti 106 prejšnje leto. Poročilo se je odobrilo brez ugovora. O denarnem stanju je poročal blagajnik g. A. Beg. Vseh dohodkov je bilo 6354 K 63 stot. (4193 K 99 stot. preostanek lanskega leta), stroškov pa 256 K, torej ima društvo zdaj 5841 K 81 stot. premoženja, ki je naloženo večinoma v hranilnicah. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen za predsednika znova g. dr. Zbašnik, v odbor pa iz členov I. vrste gg.: Dermota, Jošt, Malovrh, dr. Murnik in Pustoslavšek, za namestnika gg. Beg in Ekar; iz členov II. vrste gg. dr. Marn, inženir Turk in Trstenjak, za namestnika pa dr. Šorli. Nadzorniki so gg. Holz, dr. Korun in Regali, v razsodišču pa gg. Milčinski, dr. Tavčar in dr. Windischer. Kakor delegat v osrednji odbor zveze slovenskih žurnalistov se odpošlje gospod Pustoslavšek.

Gospodarstvo.

Trust italijanskih kemičnih tovarn. Ob sodelovanju »Banca commerciale italiana« se snuje trust kemiških tovarn Italije, na katerem je udeleženi več rimskih (Società elettrochimica in druge) in milanskih (Società lombarda per i prodotti farmaceutici) družeb. Trust nameruje vse razpečevanje produktov vršiti po jedni jedini prodajni pisarni s podružnicami po večih mestih.

A. J.
Ustanovljanje trustov v Nemčiji. Začetek tega leta se označa v industriji s posebnim nagnenjem do ustanovljanja takojim-novanih trustov. Tako se je minolega tedna ustanovil v Nemčiji veliki montanski trust rudarskih podjetnikov in sicer po združenju družeb »Feniks« in »Nordstern«. Ta nova velišta predstavlja kapital skoro četrtil milijarde. Omeniti treba, da zavzema družba Feniks uvaževano mesto v zvezi tovarnjakla; družba »Nordstern« pa v sindikatu trgovcev s premogom. Kar pa se je gori imenovano združenje v resnici doseglo, misli že zopet veleindustrialec Thyssen na novo ustanovitev trusta in sicer na elektricitetni trust, ki bi oskrboval izvajanje in razdeljevanje elektricitete po vsej renski pokrajini in na Vestfalskem. Kakor se vidi, zadobiva misel na po-trustenje, torej na odvisen lastni obrat v eni in isti družbi, vedno jasnejše forme in bržkone pripada njej bodočnost.

Razne vesti.

Nagrada železničarjem. Iz Budimpešte poročajo, da je trgovinski minister Košut predložil ministrskemu svetu, naj se da železniškemu osebju nagrada pol milijona kron radi velikega napora v tem zimskem času. Ministerstvo je to odobrilo.

109 letna starka — tožila. Nedavno je v Moskvi umrla starka, ki je dočakala 109 let. Bila je dobre volje vse do smrti. Ko so jej nekoliko pred smrtjo pripomnili, kako da je življenje na svetu kratko, potožila se je tudi ona (v 109 letu!) »Vresnici je to življenje kratko; komaj je človek odprl oči in zagledal svet, pa jih mora že zopet — zapreti«.

Poljedelski pouk v vojašnicah so uvedli v Italiji. Uvažuje se namreč da se vojaki v dobi službovanja popolnoma odtujijo kmetijstvu in pridejo po končani službi nazaj domov pozabivši na svoj stan. S poljedelskimi predavanji, ki jih imajo vsak teden po par ur strokovnjaki, se jih vzdržuje v misli na njihov pravi poklic ter se jim, akoravno ni vojaška razposajenost s tem prav zadovoljna, širi znanje. V 215 garnizijah Italije se že poučuje v poljedelstvu. Leta 1906 se je okoli 23.000 vojakov vdeležilo kmetijskega pouka v 5000 predavanjih. Vspehi so izvrstni. Tudi avstrijsko ministerstvo za domobranstvo namerava uvesti slična predavanja.

Proti glavobolu. Za to bolezen se svetuje limonada, katero se napravi iz sladkorni vodi, ter se jej primeša nekoliko kristalizovane kisline od citrone.

Francoski jezik propada. Francoski jezik je bil dolgo časa najrazširjen jezik na svetu, ali sedaj čim dalje bolj propada. Res je da se ga še vedno govori, izlasti v odličnejših krogih, ali tudi tukaj pričena zgubljati teren, odkar je izgubil prvenstvo izključnosti v diplomatskih razgovorih. Glavni vzrok tega polaganega propadanja francoskega jezika leži v slabem naraščanju francoske rase. Ali to ni odvisno le od slabega naraščanja francoskega naroda, ampak tudi od dviganja narodne zvesti pri drugih narodih. Nekdaj je bila v odličnih krogih navada, da so se otroci učili francosčine že od rane mladosti in vsi taki ljudje, ki so bili vzgojeni v francoskem jeziku, mogli so se po pravici smatrati frankologi. Krog teh frankologov izven francoske meje se čim dalje bolj manjša. Početkom devetnajstega stoletja so cenili število frankologov v in izven Francije na 32 milijonov duš, sedaj jih cenijo na 53 milijonov. To ni za čas enega stoletja nikak napredek, izlasti ako se pomisli, da je v 19. stoletju število prebivalstva bolj narastlo nego v katerem koli prejšnjem stoletju. Francosko prebivalstvo je v tem čudna izjema, isto je v 19. stoletju naraslo samo za 10 milijonov, ter steje sedaj 39 milijonov. Na frankologe tujih tujih dežel prihaja danes 14 milijonov prebivalcev. Nasprotno je Angleški jezik se zadnjem stoletju silno napredoval. Anglogov, katerim je angleški kakor materinski jezik, bilo je početkom 19. stoletja nad 20 milijonov, a danes se jih cenijo po vsej zemlji do 140 milijonov. Tudi germanologov, katerih jezik je nemški je več nego frankologov. Njih število je v devetnajstem stoletju naraslo od 30 na 83 milijonov. Drugi vzrok propadanja francoskega jezika je v tem, da je izseljevanje francozov slabeje nego pri drugih narodih. Tako se šteje v Združenih državah in pol milijona prebivalcev rojenih v Nemčiji, 9 mil. rojenih na Angležkem, pol milijona rojenih v Švedski, a le 113.000 rojenih na francoskem.

Velik poljski rodoljub. Neki inteligent poljski rodoljub v pruski Poljski kupil je od leta 1902 do 1906 iz nemških rok 75.000 oralov zemlje ter jo razpredal Poljakom. V istem času je kupil od bankrotirane poljske gospode okoli 40.000 oralov zemlje ter jo tako rešil, da ni pala v nemške roke. Vse to zemljišče je prodal Poljakom ceneje, kakor so mu ponujali Nemci.

Donava med Zemunom in Beligradom zamrznila. Iz Zemuna poročajo, da je Donava tako zamrznila, da hodijo ljudje preko leda iz Zemuna v Beligrad in nazaj.

Slovakinje za slovaški muzej. Slovaško društvo gospa »Živena« v Rutki je darovalo za slovaški muzej v Turčanskem sv. Martinu 5000 K.

Bomba v železniškem vozu. Iz Frankobroda poročajo, da so v neke wiesbadenskem vlaku našli bombo, težko 6 kg. Bomba je bila gotovo položena v vagon z namenom, da se izvrši atentat proti vlaku. Da je bomba eksplodirala, bi bila povzročila grozno škodo. Vlak bi bil uničen in vsi potniki mrtvi.

Nezgodna bivše kraljice Natalije. Iz Biarritzja prihaja vest o nezgodi bivše kraljice Natalije. Vozila se je v svojem avtomobilu z romunskim knezom Gykom. Avtomobil kraljice je trčil skup z avtomobilom neke angleške rodbine, o čemer sta kraljica in knez pala iz avtomobila. Oba sta bila lahko ranjena. Avtomobil je bil popolnoma zdrobljen.

Umrla v starosti 149 let. V Manili je umrla neka gospa Apolonija de la Cruz, ki je bila baje stara 149 let. Bila je do smrti izredno sveža in bistrega uma.

Kobilice napravijo vsako leto škode v Argentini, kakor je to izračunil neki list

Buenos Ayresu, do 40 milijonov pezov (1 pezo je K 4.50).

Orehi so zelo zdrava hrana. To je že davno znano; sedaj so pa zdravniki dokazali, da imajo razne vrste orehov poleg velike redilne moči tudi soli, ki delajo mišice arterij elastičnejše, in zato so za stareje ljudi posebno zdravi. Ako povzročajo orehi slabo prebavljanje, je to znamenje, da se jih ni dobro zvečilo; trdi komadi ne smejo priti v želodec. Zdrobljeni orehi so izborna hrana za bolnike, izlasti ako poslednji uživajo malo druge hrane. Na Francoskem nadomeščajo orehi deloma kruh in meso. Tunkaj jedo kmetje pogostoma kruh z orehi mesto mesa.

MALI OGLASI.

Mali oglasi računajo se po 3 stot. besedo; mastnotiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 stotink. Plača se takoj.

Kdor izven Trsta plašeno naroči kak »MALI OGLAS« dolič denar v naprej, ker drugače ne bo njegov oglaš objavljen, če ni oseba poznana Upravi lista. Tarifa je natisnjena na čelu »MALIH OGLASOV« in vsakdo lahko preračuna, koliko mu je plačati s tem, da prešle besede. Oglase treba navediti na »INSERATNI ODELEK« »Edinosti«. Na vprašanja potom pisem bo dajal »INSERATNI ODELEK« informacije edino la, če bo pisnu priložena znamka za odgovor.

Prodajalnica dragocenosti novih in rabljenih Kupljenih na javni dražbi in v mestni zastavljalnici Monte di pietà. Kupujem. Menjaj. Piazza della Borsa št. 9.

Ker rabim pomoč v trgovini, vzamem deklo ali udovo z znanjem italijanskega in nemškega jezika in ako ima tudi kaj denarja, sprejme se jo kot družtvenico po dogovoru; bodočnost gotova. Naslov pove: »Inseratni oddelek Edinosti«.

A. H. O. M. »Oriente« - TRST Zar niste primili dopis?

Proda se ali odda v najem krasna restavracija blizu kolodvoza. Ista je vedno dobro obiskana. — Agencija »Gambinus«, via Fara, neto 12. Telefon 1642.

Gostilna »Ai due Gemelli« na Veletrgu v Trstu se je otvorila na novo in ima izvrstno vina vipa aka, istrska, furlanska in teran. Kuhinja domača, jedila gorka in mirna. Postrežba točna. Ima na razpolago tudi sobe za prenočišče v prvem, drugem in tretjem nadstropju. Cene zmerno.

Kislo zelje repa s Kranjske, je v vseh letnih dobah v zalogi Josipa Doličiča, ulica Sargente 7, telefon 1465.

Več tisoč najboljših cepljenih hrastov, jabolk in črešenj odda po nizki ceni takoj »Vinarsko sadjarsko društvo« v Rihnerberku (postaja državne železnice).

Pri sv. Ivanu v Vrldi je na prodaj lep posestvo, hiša z letno najemnino 1600 kron. Vrt in vinograd s pridelkom 25 hl dobrega vina. Vsega zemljišča je nad 10.000 m² (klstf. 2975 72) z dvema vodnjaki. Oglasi se je v hiši št. 424 v sv. Ivanu.

Stanovanje (1, 2 ali 3 sobe, sobico, kuhinjo in vodo, ako možno plin) hčam v bližini Piazza Caserma. Ponudbe pod »Tri oči« na »Inseratni oddelek Edinosti«.

Angelo Lizza

slikar, dekorater, slika izveske itd., lakir v Trst — ulica Paduina št. 9 (vogal ulica Chiozza).

Vsprejema vsakovrstno dekoracijsko, umetniško delo, kakor sobe izveske in lakiranja.

BOGOMIL PINO bivši urar v Sežan

javlja svojim cenjenim odjemalcem da je odprl svojo novo

prodajalnico ur

v Trstu, ulica Vincenzo Bellini št. 13 nasproti cerkve sv. Antona novega.

Prodaja vsakovrstne ure in popravila iste po zmernih cenah in z jamstvom.

Kdor želi pristna, jamčena vina

naj se obrne na dobro znano ZALOGO VINA

DOMENICO RAVALICO, TRST

ulica Nicolò Macchiavelli št. 32. — Telef. 1729

kjer najde Istrska, Furlanska, Dalmatinska vina, Kraški teran kakor tudi stara vina po nizkih cenah.

Pošilja tudi na dom. — Za krmarje in gostilničarje cene po dogovoru.

PRVA ZALOGA VINA

UMBERTO ZUCCO

TRST — ulica Tiziano Vecellio 9

ima izključno izvrstna namizna vina

Istrski refošk po 72 stot. liter; Dalmatinsko vino po 80 st. liter; Opolo iz Omilja po 80 st. liter; razun tega

Izbera finih likerjev v buteljkah.

SPECIALITETA: Refošk iz Karst (iz lastnih vinogradov) zajamčeno pristen 3 K buteljka.

Pošilja tudi na dom. — Jamči za pristnost lastnih pridelkov.

Za gostilničarje cene po dogovoru